

Załącznik do Uchwały
Rady Miejskiej Wałbrzycha
Nr ..... z dnia 2015

**Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
dla Miasta
Wałbrzycha na 2016 rok**

Wałbrzych, październik 2015 r.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1882 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz.163, z późn. zm),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),

Program jest spójny z:

- Narodowym Programem Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015,
- Dolnośląskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2013 – 2016,
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2016 - 2018,

Analiza problemów społecznych na terenie Wałbrzycha została szczegółowo opisana w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2018.

Wstęp

Alkoholizm (zespół uzależnienia od alkoholu) określany jest z reguły, jako ogół dysfunkcji fizycznych, psychicznych i osobowościowych (intelektualnych, emocjonalnych), powstałych na skutek uzależnienia od alkoholu etylowego. Według najnowszych statystyk stanowi najbardziej rozpowszechniony rodzaj uzależnienia na świecie. Spożywanie dużych ilości alkoholu przez osobę uzależnioną powodowane jest przymusem o charakterze psychicznym i somatycznym i nie podlega jego woli stąd uznawany jest za chorobę. Choroba alkoholowa jest wynikiem długotrwałego nadużywania alkoholu. Wskutek tego dochodzi do szybkiego rozwoju zmian dotyczących nie tylko zdrowia fizycznego. Równolegle pojawiają się zaburzenia w sferze psychicznej, które ostatecznie prowadzą do psychodegradacji alkoholowej. Uzależnienie alkoholowe ma daleko idące skutki nie tylko psychiczne i fizyczne, ale również socjologiczne. Rozwinięcie alkoholizmu bardzo silnie zależy od wpływów społeczno-kulturowych, predyspozycji osobniczych i właściwości

alkoholu. Alkoholik zostaje wyjęty poza nawias społeczeństwa, a co gorsza jego rodzina również dziedziczy ten stygmat. Uzależnienie staje się szczególnym ciężarem, a niekiedy nawet zagrożeniem dla współmałżonka i dzieci. Jeśli nie następuje próba leczenia alkoholika rodzina zaczyna odczuwać coraz częściej i coraz intensywniej zmęczenie psychiczne oraz fizyczne. Często towarzyszy temu alienacja, wstyd, utrata pewności siebie, poczucie winy. Zaniechanie leczenia uzależnienia może mieć dużo bardziej dramatyczne konsekwencje. Na negatywne skutki są szczególnie narażone dzieci. Niewłaściwe relacje, zaniedbanie, stosowanie przemocy słownej oraz psychicznej powodują, że dziecko odczuwa niepokój oraz brak bezpieczeństwa. Pojawiają się trudności w szkole, w budowaniu prawidłowych relacji z rówieśnikami i wreszcie kłopoty z tworzeniem własnej tożsamości. Alkoholicy wyczuwając napięcie wokół siebie, często odtrącają najbliższych, dystansują się. Najczęściej czynią to, aby móc swobodnie pić i pozbyć się poczucia winy. Odczuwają niezrozumienie, samotność, nie zdając sobie sprawy, że krzywdzą najbliższych. Przez chorobę alkoholową nie są w stanie logicznie ocenić sytuacji, w jakiej się znajdują.

Po alkohol sięga również młodzież najczęściej na przełomie szkoły podstawowej i gimnazjum w okolicznościach takich jak prywatne spotkania towarzyskie, wargary czy wycieczki, kolonie, obozy. Jednym z częstszych powodów picia jest chęć przypodobania się kolegom, poczucia się dorosłym. Picie jest w społeczności budowane na atrybut dorosłości - stąd stanowi element dążeń dorastającej dopiero młodzieży. Innymi powodami jest konformizm grupowy, „trudno się wyłamać”, ale także wynikający z życia rodzinnego, jak alkoholizm w rodzinie.

Ważną umiejętnością jest nie tylko diagnozowanie już istniejącego uzależnienia, ale też rozpoznawanie zjawisk i zachowań, które oznaczają wchodzenie na drogę choroby alkoholowej. Czy i z jaką szybkością pojawi się choroba alkoholowa u osób nadużywających alkoholu, zależy od wielu okoliczności i w każdym wypadku jest kwestią indywidualną? Do podstawowych czynników należy wiek inicjacji alkoholowej oraz ilość i częstotliwość wypijanego alkoholu. Wiadomo ponad wszelką wątpliwość, że choroba alkoholowa rozwija się tym szybciej, im wcześniej dana osoba sięga po raz pierwszy po alkohol. Jeśli kontakt z alkoholem ma miejsce już w wieku szkoły podstawowej czy gimnazjum, to uzależnienie może nastąpić bardzo szybko, nawet w kilka miesięcy od pierwszego kontaktu z alkoholem. Z tego względu nie może być mowy o kontrolowanym, czy bezpiecznym piciu alkoholu przez nastolatków. W tym wieku jakkolwiek kontakt z alkoholem jest nadużyciem, gdyż w każdym przypadku hamuje normalny rozwój psychofizyczny, a jednocześnie prowadzi do szybkiego pojawienia się choroby alkoholowej.

Dlatego najistotniejszą sprawą jest prowadzenie skutecznych i efektywnych działań zmierzających do promocji zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji, a przez to zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych. Ważne jest rozwijanie różnych umiejętności

życiowych, prospołecznych, które pozwolą młodym ludziom radzić sobie z wymogami życia i emocjami.

Kierunki działań przyjęte w Programie:

- podnoszenie świadomości społecznej z zakresie szkód związanych z nadużywaniem alkoholu i używaniem innych substancji psychoaktywnych,
- wspieranie działań promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, bez alkoholu i narkotyków,
- kontynuowanie działań profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży, dostosowanych do ich potrzeb i oczekiwań z uwzględnieniem zagadnień dotyczących zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej i domowej,
- wzmacnianie kompetencji opiekuńczo – wychowawczej rodziców,
- podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji w kierunku przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- kontynuowanie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez prowadzenie zajęć integracji zawodowej i społecznej.

Zasoby instytucjonalne

- SP ZOZ Zakład Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze
- Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej – Poradni Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień „ANIMA” przy ul. Broniewskiego 83-85
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Zdrowia Psychicznego przy ul. Batorego 4
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Psychiatryczno – Psychologiczna „COGITO” przy ul. Blankowej 50c
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Pomocy Psychiatryczno – Psychologicznej „PERSONA” przy ul. Szmida 15
- Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży przy Specjalistycznym Szpitalu Zespolonym im. A. Sokołowskiego, ul. Batorego 4
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w tym:
- Dział Profilaktyki Uzależnień działający w:
  - Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego 3
  - Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Mickiewicza 26
  - Integracyjnym Domu dla Bezdomnych przy ul. Pocztovej 22
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Beethovena 1-2
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej, ul. Ogrodowa 2a
- Biuro Kultury, Sportu, Turystyki i Spraw Społecznych, Pl. Magistracki 1
- Placówki Wsparcia Dziennego
- Komenda Miejska Policji, przy ul. Mazowieckiej 2
- Straż Miejska, ul. Matejki 1
- Sąd Rejonowy, ul. Słowackiego 10

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. Beethovena 1-2
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze
- Organizacje pozarządowe

Grupy samopomocowe działające na rzecz pomocy osobom uzależnionym:

- „NOVA” Piaskowa Góra - Centrum Integracji Rodziny ul. Grota Roweckiego 3
- „1- SZY KROK” Stary Zdrój - Integracyjny Dom dla Bezdomnych ul. Poczтовая 22
- „PRZYSTAŃ” Szczawienko, ul. Wrocławska 129
- „PŁOMIEŃ NADZIEI” Biały Kamień, ul. Andersa 145
- „EMANUEL” Śródmieście, ul. Chrobrego 1
- „NADZIEJA” Śródmieście, ul, Niepodległości 24
- „PORANEK” Śródmieście, ul. Niepodległości 24

Cel nadrzędny Programu:

Zmniejszenie skali zjawiska występowania problemów alkoholowych na terenie Wałbrzycha

Cele szczegółowe:				
1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych				
Lp.	Cele operacyjne	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Rezultaty/Produkty
1	Upowszechnianie wiedzy o problemie nadużywania alkoholu i jego skutkach	Propagowanie informacji dotyczących przyczyn, skutków alkoholizmu oraz instytucji udzielających pomocy MOPS - DPUIIK	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba wydanych artykułów, Liczba ulotek, Liczba plakatów, Liczba bilbordów, Liczba wydanych informatorów,
2	Promowanie zachowań wolnych od nałogów	Przy okazji realizowania działań środowiskowych (Konkurs „Kolorowe Podwórka”, „Festiwal Podwórek”, „Festyn Zachowaj Trzeźwy Umysł” itp.) MOPS - DPUIIK	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba odbiorców
3	Promocja trybu życia bez nałogów	Kampania „Przeciw pijanym kierowcom” Zorganizowanie akcji ulicznej z rozbitymi samochodami z makietami ofiar wypadków spowodowanych przez pijanych kierowców. MOPS - DPUIIK	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych Uczniowie szkół nauki jazdy Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba szkół, Liczba uczniów, Liczba odbiorców

		Program edukacyjny „ Cięża bez alkoholu” MOPS - DPUiIK	Uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	Liczba szkół, Liczba uczniów
		Kampania „Alkohol niszczy” MOPS - DPUiIK	Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	Liczba szkół, Liczba uczniów
		Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł” MOPS - DPUiIK	Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych	Liczba szkół, Liczba uczniów
4	Podnoszenie poziomu kompetencji kadry zajmującej się problemem alkoholowym	Szkolenie z zakresu pracy z trudnym klientem z problemem alkoholowym MOPS - DPUiIK	Pracownicy socjalni, asystenci rodziny, koordynatorzy pieczy zastępczej	Liczba pracowników socjalnych i asystentów, koordynatorów pieczy zastępczej biorących udział w szkoleniu
		Szkolenie z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i zachowań ryzykownych MOPS – DPUiIK	Pracownicy socjalni, asystenci rodziny, koordynatorzy pieczy zastępczej	Liczba pracowników socjalnych i asystentów, koordynatorów pieczy zastępczej biorących udział w szkoleniu
		Cykliczne spotkania robocze pracowników DPUiIK, Poradni Leczenia Uzależnień dla dzieci i młodzieży	kwartalnie	Liczba spotkań
		Cykliczne spotkania pracowników DPUiIK z Policją, Strażą Miejską i organizacjami pozarządowymi	kwartalnie	Liczba spotkań

2. Pomoc dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodzin w wychodzeniu z uzależnienia od alkoholu.

Lp.	Cele operacyjne	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Rezultaty/Produkty
1	Udzielanie informacji na temat wychodzenia z uzależnienia od alkoholu wśród osób i rodzin dotkniętych problemem	Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym MOPS - DPUiIK: w CAL, CIR, IDdB	Osoby zagrożone i/lub uzależnione od alkoholu	Liczba osób, Liczba udzielonych porad
2	Prowadzenie specjalistycznej terapii i poradnictwa	Grupa motywacyjna dla osób z problemem alkoholowym MOPS - DPUiIK: w CAL, CIR, IDdB	Osoby zagrożone i/lub uzależnione od alkoholu	Liczba osób uczestniczących w grupie, Liczba spotkań grupy

		Grupa motywacyjna dla kobiet z problemem alkoholowym MOPS-DPUiIK: CAL	Osoby zagrożone i/lub uzależnione od alkoholu	Liczba osób uczestniczących w grupie, Liczba spotkań grupy
		Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych MOPS-DPUiIK: CAL	Rodziny osób uzależnionych od alkoholu	Liczba osób uczestniczących w grupie, Liczba spotkań grupy
		Terapia i leczenie uzależnień od środków psychoaktywnych Poradnia Leczenia Uzależnień dzieci i młodzieży	Dzieci i młodzież	Liczba osób biorących udział w terapii
		Terapia grupowa dla osób uzależnionych od alkoholu PZP ANIMA ZLO Czarny Bór	Osoby uzależnione od alkoholu	Liczba osób biorących udział w terapii, Liczba spotkań
		Terapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu PZP ANIMA ZLO Czarny Bór	Osoby uzależnione od alkoholu	Liczba osób biorących udział w terapii, Liczba spotkań
		Terapia dla osób współuzależnionych PZP ANIMA	Rodziny osób uzależnionych od alkoholu	Liczba osób biorących udział w terapii, Liczba spotkań
		Terapia grupowa dla osób współuzależnionych PZP ANIMA	Rodziny osób uzależnionych od alkoholu	Liczba osób biorących udział w terapii, Liczba spotkań
		Grupy samopomocowe działające na rzecz pomocy osobom uzależnionym „NOVA”, „1-SZY KROK”, „PZYSTAŃ”, „ PŁOMIEŃ NADZIEI”, „EMANUEL”, „ NADZIEJA”, „ PORANEK”	Osoby uzależnione od alkoholu	
		Współpraca z grupami abstyntenckimi	Osoby uzależnione od alkoholu	
3	Udzielanie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym	Prowadzenie i finansowanie Placówek Wsparcia Dziennego, w których prowadzona jest praca z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym Biuro Kultury, Sportu, Turystyki i Spraw Społecznych,		Liczba placówek, Liczba dzieci
		Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym	Rodzice	Liczba działań, Liczba rodziców

		kierowanym do rodziców Placówka Wsparcia Dziennego, Biuro Kultury, Sportu, Turystyki i Spraw Społecznych		Liczba zatrudnionych osób
		Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych, kolonii i obozów podczas letniego wypoczynku Biuro Kultury, Sportu, Turystyki i Spraw Społecznych MOPS		Liczba dzieci biorąca udział w obozach
4	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowych	Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna Monar - Markot	Dzieci i młodzież	Liczba dzieci i młodzieży
5	Wspieranie zatrudnienia socjalnego	Organizowanie i finansowanie Klubów Integracji Społecznej w celu przeciwdziałania wykluczeniu zawodowemu i marginalizacji poprzez: -rozwijanie umiejętności obsługi komputera, - aktywne poszukiwanie pracy za pośrednictwem internetu, - rozwijanie zainteresowań i zdolności, -rozwijanie umiejętności społecznych, - organizowanie grup samopomocowych - diagnozowanie indywidualnych predyspozycji zawodowych - poradnictwo psychologiczne, socjalne, zawodowe, prawne MOPS - DPUiIK	Osoby długotrwale bezrobotne, uzależnionych od środków psychoaktywnych po zakończeniu programu terapeutycznego z ZOZ	Liczba osób biorących udział w zajęciach KIS
6	orzeczenia o stosowaniu obowiązku	Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania	Osoby zagrożone i/lub uzależnione od	Liczba wniosków wpływających do

	poddania się leczeniu odwykowemu wobec osoby, która w związku z nadużywaniem alkoholu powoduje rozpad życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchyla się od pracy, czy systematycznie zakłóca spokój lub porządek	Problemów Alkoholowych poprzez :- podejmowanie czynności zmierzającej do publiczny, - prowadzenie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tego zagadnienia MOPS - MKRPA	alkoholu Rodziny tych osób	MKRPA o skierowanie na leczenie odwykowe, Liczba spraw skierowanych do Sądu Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących
7	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego	- dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych a w szczególności: sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym MKRPA - podejmowanie interwencji w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych Policja	Sprzedawcy alkoholu	Liczba wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu, Liczba wydanych postanowień Liczba szkoleń skierowanych do sprzedawców alkoholu

Monitorowanie realizacji Programu i koordynację zadań „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2016 rok” prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu oraz Biuro Kultury, Sportu, Turystyki i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu. Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie poprzez sprawozdanie przedstawiane Radzie Miejskiej oraz sprawozdanie składane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Źródło i zasady finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2016 rok” są środki własne budżetu gminy oraz pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Podział środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań Programu jest zgodny z uchwałą budżetową na rok 2016.

Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest finansowana ze środków przeznaczonych na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wynagrodzenie członków Komisji wynosić będzie w roku 2016

150 zł za udział w posiedzeniu Komisji, przeprowadzony wywiad środowiskowy oraz kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych.